

דוח שבועי בנושא הגנה על אזרחים

28 בינואר - 3 בפברואר 2009

"ההרס שראיתי היה מזעזע, מבחינה אנושית וחומרית גם יחד. לממדי אובדן החיים והפגיעה באוכלוסייה האזרחית תהיה השפעה ארוכת טווח על איכות החיים הפיזית והנפשית של האוכלוסייה הפלסטינית בעזה. כל תחומי החיים והפרנסה הושפעו" תת מזכ"ל האו"ם לעניינים הומניטריים ג'והן הולמס. 2 בפברואר 2009. (השקת מגבית החירום המיוחדת לרצועת עזה במסגרת ה- CAP)

התפתחויות אחרונות: 4-5 בפברואר 2009

- דובר מעבר רפיח הודיע כי המעבר יהיה סגור לפלסטינים החל מהיום, ה-5 בפברואר, עד להודעה חדשה. הדובר הודיע כי רק אזרחים זרים שנכנסו לרצועת עזה במהלך השבועות החולפים יורשו לצאת דרך המעבר. המעבר לחולים פלסטינים יהי על בסיס החלטה אד-הוק, כפי שהיה נהוג עד ל-27 בדצמבר. לא תותר העברת מטענים דרך רפיח, פרט למקרים חריגים. (מעבר רפיח נפתח ב-31 בדצמבר ומאז היה פתוח למעבר אנשים ומטענים. פתיחת המעבר התבססה על הסדר חריג לזירוז פינוי פצועי קרב והכנסת ציוד רפואי, צוותים רפואיים וצוותי תקשורת). טרם התקבל אישור מהרשויות המצריות לסגירת המעבר (5 בפברואר).

- מדיווחים בתקשורת עולה כי כוחות חיל הים הישראלי השתלטו על ספינה לבנונית, הנושאת, על פי הדיווח, ציוד הומניטרי המיועד לעזה. (5 בפברואר)

- כוחות הביטחון הישראלי הרגו חמוש פלסטיני במהלך פעולה בכפר קבאטייה (ג'נין) בגדה המערבית.

- כוחות הביטחון הישראלי הרסו 3 מבני מגורים בעיסאווייה בירושלים המזרחית. שניים מהמבנים לא היו מאוכלסים והשלישי היה בשלבי בנייה. בעל הבית הרביעי שנועד להריסה באותו יום הצליח להשיג צו דחייה מבית המשפט. על פי הערכה ראשונית כ-20 איש נעקרו מבתיים בעקבות ההריסה. מספר העקורים בירושלים המזרחית ב-2009 מגיע ל-73 בני אדם, בהם לפחות 26 ילדים. (4 בפברואר)

הפסקת האש בעזה נשמרת באופן חלקי

במהלך השבוע הופרה הפסקת האש במספר תקריות ירי מצד חמושים פלסטינים וכוחות צבא ישראליים. חמושים פלסטינים ירו מרצועת עזה לפחות 11 רקטות ו-2 פצצות מרגמה לעבר הנגב, ושבע פצצות מרגמה נורו לעבר הכוחות הישראליים הפועלים ברצועה. כמו כן דיווחה התקשורת הישראלית כי שני ישראלים נפצעו מארבע פצצות מרגמה שנורו מרצועת עזה ב-1 בפברואר וטיל גראד פגע באזור מגורים במרכז אשקלון וגרם נזק לרכוש.

מטוסי קרב ומזל"טים של חיל האוויר הישראלי ביצעו 10 תקיפות מהאוויר ברצועת עזה, שגרמו למותו של חמוש (לכאורה) פלסטיני ופצעו 15 פלסטינים נוספים, ביניהם 9 ילדים (7 תלמידים בבית הספר של אונר"א ושתי ילדות). בין המטרות של תקיפות אלה ניכללו מנהרות על גבול מצרים ורצועת עזה, חמוש (לכאורה) רכוב על אופנוע בחאן יונס, בניין ליד אתר שיגור טילים ממזרח לרפיח, מספר קרוואנים, שהיו בשימוש המשטרה, צפונית מזרחית למחנה הפליטים נוסיראת, מכונית ובה חמושים (לכאורה) ממזרח לרפיח, ובסיס צבאי של חמאס באזור עבסאן, מזרחית לחאן יונס.

התקיפות מן האוויר שכוונו למנהרות בגבול מצריים ורצועת עזה גרמו לתושבים, המתגוררים בסמוך, לנוס מבתייהם בבהלה. קודם לתקיפה הוזהרו התושבים, באמצעות הודעה טלפונית מוקלטת, על ההפצה הקרבה.

מגבית החירום למען עזה הושקה בג'נבה

ב-2 בפברואר הושקה בג'נבה מגבית חירום למען עזה. זוהי תוכנית אסטרטגית המיועדת לספק את הצרכים ההומניטריים הדחופים ביותר וצורכי השיקום הראשוניים של תושבי עזה, והמשלבת 106 ארגונים לא ממשלתיים (NGO) ו-82 פרויקטים של האו"ם. עלות התכנית כ-618 מיליון דולר. ניתן לעיין בעותק מקוון באתר www.reliefweb.int או באתר www.ochaopt.org.

נפגעים בגדה המערבית

במהלך התקופת הדיווח נהרג פלסטיני אחד ו-36 נפצעו בגדה המערבית, ביניהם 10 ילדים. פלסטיני בן 34 מבני נעים (נפת חברון) נהרג מאש שירו חיילים ישראלים לעבר מכוניתו באזור לעצור ואילו קבוצת חיילים אחרת סברה כי האש נורתה מן המכונית ופתחה באש לעברה. מנגד, טוען צה"ל כי ההרג התרחש לאחר ירי מתוך המכונית לעבר החיילים. ארבעה גברים פלסטיניים נוספים שהיו במכונית נפצעו אף הם באירוע. מספר שעות חלפו בטרם הותר לפנותם לבית חולים ישראלי. שמונה פלסטינים, בתוכם ארבעה ילדים, נפצעו השבוע בהפגנות נגד הפעולה הצבאית הישראלית בעזה. שלושה פלסטינים, ביניהם אישה וילד, נפצעו במהלך פעולות חיפוש. פגיעות נוספות אירעו במהלך התנגשויות עם כוחות הביטחון הישראליים (5) ובתקיפה של רועה פלסטיני (1). במהלך השבוע נפגעו שבעה פלסטינים, ביניהם חמישה ילדים, על ידי מתנחלים. באחד האירועים תקפו מתנחלים גבר בן 40 מכפר קדום וארבעה מילדיו (שלוש בנות בגילאי 8, 9, 12 ובן בן 11) כאשר הילדים שאבו מים מבאר על אדמה בבעלותם. בניגוד לשבוע שעבר לא נפגעו פלסטינים בהפגנות נגד הגדר, לעומת זאת, בהפגנה נגד הגדר בנעלין (נפת רמאללה) נפצעה פעילת שלום בת 28, הנמנית על קבוצת מתנדבים בינלאומיים, מאש חיה שירו החיילים.

מספר הפלסטינים שנעצרו על ידי כוחות הביטחון הישראליים בגדה המערבית ירד במהלך השבוע ל-96, ובכך חל היפוך במגמת העלייה במספר המעצרים, שהסתמנה בתקופה הקודמת. בין ה-1 בינואר ל-31 בדצמבר 2008 ערכו הכוחות הישראליים 5,254 מבצעי סריקה ומעצר בגדה המערבית ובמהלך עצרו 4,263 פלסטינים. ברצועת עזה נערכו 56 פעולות סריקה ומעצר ונעצרו 791 בני אדם.

עליה משמעותית של ביקף הריסות הבתים ומספר העקורים באיזור ירושלים

הרשויות הישראליות הרסו 21 מבנים בבעלות פלסטינית, כולל 9 מבני מגורים, במהלך 9 אירועים שהתרחשו במהלך שלושה ימים בתקופה המדווחת. כתוצאה מכך נעקרו 76 פלסטינים, בתוכם 42 ילדים, מבתייהם. 29 משפחות נוספות, הכוללות כ-170 נפשות, ביניהם 115 ילדים, נפגעו אף הן.

זו הייתה פעולת ההריסה הראשונה של בתים באיזור ירושלים המזרחית בשנת 2009. ב-28 בינואר הרסו הרשויות הישראליות בסילוואן (נפת ירושלים) שתי דירות בנות 140 מ"ר כל אחת. שמונה פלסטינים, בתוכם 5 ילדים נעקרו מבתייהם. באותו יום נהרס בניין בן 2 קומות בבית חנינא, וכתוצאה מכך נעקרו מבתייהם 45 פלסטינים, ביניהם 21 ילדים ו-2 קשישים. בין מבני המגורים הנוספים שנהרסו (שישה במספר) ארבעה ממוקמים באזור "E1", ממזרח לירושלים המזרחית. כתוצאה מהריסת מבנים אלה נעקרו מביתם 23 אנשים, ביניהם 16 ילדים, כולם פליטים בדוים רשומים. המבנים נהרסו בשל העדר אישורי בנייה מתאימים באזור C. אלה הם המבנים הראשונים שנהרסו באזור C ב-2009.

אזורים נוספים בגדה המערבית בנפות סלפית, רמאללה, ירושלים ובית לחם הוכרזו כחלק מ"מרחב התפר".

ב-5 בינואר הוצאו 5 צווים צבאיים שהכריזו על השטח בין הגדר לקו הירוק בנפות סלפית, רמאללה, ירושלים ובית לחם כעל שטח צבאי סגור ("מרחב התפר"). צו זה בא בעקבות צו דומה שהכריז על השטח בין הגדר לקו הירוק בנפת חברון כעל שטח צבאי סגור. בשטח שהוכרז 'שטח צבאי סגור' נדרשים הפלסטינים, החפצים להגיע לאדמותיהם מעבר לגדר, לקבל מצה"ל רישיון "מבקר". אלה הם הצווים הראשונים מסוג זה שהוצאו מאז אוקטובר 2003, אז הוכרז כל השטח שבין הגדר לקו הירוק בנפות ג'נין, טול כרם וקלקיליה 'שטח צבאי סגור'. בהסתמך על מעקב שעורכת OCHA מאז 2003 על השפעת הגדר על קהילות פלסטיניות בצפון הגדה המערבית, עולה חשש רציני לפגיעה הומניטרית בפלסטינים, עקב קשיי נגישות לאדמות מקורות פרנסה ושירותים.

בדרום הגדה המערבית הודיעו חיילים ישראלים לתושבים הפלסטינים החיים מעבר למחסום בית יתיר, כי אם ברצונם להמשיך להתגורר בבתיהם שבאזור הסגור עליהם להגיש בקשה לקבלת אישור של תושבי קבע, לא יאוחר מה-28 בפברואר. שלוש משפחות – 24 בני אדם – המתגוררות בשטח ומעבדות שטח חקלאי של 60 דונמים, תהיינה המשפחות היחידות שיחיו בשטח הסגור בנפת חברון.

עדכונים מרצועת עזה

אלפי עזתים ללא קורת גג

נכון ל-2 בפברואר נשארו פתוחים שלושה מקלטים של אונר"א (שאינם בבתי ספר): בג'באלייה, במחנה אל-שאטי ובדיר אל בלח, ובהם 388 עקורים. למרות שמרבית האנשים עזבו את המקלטים, מאז הפסקת האש, עדיין נותרו אלפים ללא קורת גג. מסקירה ראשונית שנערכה בנושא זה (בין ה-25 ל-25 בינואר) עולה כי באזורים שנסקרו ברצועת עזה 10,991 משפחות המונות כ- 71,657 נפש, שוהות אצל משפחות מארחות. סך כל העקורים אינו ידוע במדויק.

נזק למבנים

סקר ראשוני שנערך על ידי תוכנית הפיתוח של האוּם (UNDP) מעריך כי למעלה מ-14,000 בתים, 68 בנייני ממשל ו-31 מבנים של ארגונים לא ממשלתיים (NGO) נהרסו או ניזוקו באופן חלקי במהלך שלושה השבועות של הלחימה. סוכנות UNDP מעריכה כי יש לפנות כ-600,000 טונות של הריסות בטון.

בין ה-22 וה-25 בינואר ערכו ארגונים בינלאומיים ו-NGO מקומיים הערכה מהירה של רמת הנזק למבני מגורים ושל מספרם ומיקומם של העקורים. הסקר נערך בכל האזורים והשכונות ברצועת עזה, פרט למחנות הפליטים שסקרה אונר"א. ב-48 מ-61 איזורים שנסקרו –22.6% מהדירות ניזוקו או נהרסו. מתוכן – 16.7% ניזוקו קל או בינוני, 3.2% ניזוקו קשה ו 2.6% מהדירות נהרסו כליל. הנזק הרחב ביותר ניגרם באזורים כפריים שבהם מרבית האוכלוסייה איננה נמנית על הפליטים. משמעות הדבר עשויה להיות שאוכלוסיית הרצועה שאיננה אוכלוסיית פליטים ניזוקה באופן בלתי פרופורציונלי מהפגיעה בבתי המגורים. אלו הם רק נתונים ראשוניים בלבד והערכה מלאה מצויה בשלבי ביצוע.

שיפור באספקת החשמל

אספקת החשמל ברצועת עזה השתפרה ב-3 בפברואר עם הפעלת הטורבינה השנייה בתחנת הכוח המקומית, לאחר שהתקבלה תוספת של דלק תעשייתי. רמת ייצור החשמל מגיעה עתה ל-60-65 MW. המחסור בחשמל עומד עתה על 25%, עובדה המאפשרת לחברת החשמל של עזה (GEDCO) לצמצם את הפסקות החשמל היזומות. בעיר עזה ובצפון הרצועה תהיינה מעתה שלוש הפסקות חשמל בנות 8 שעות מדי שבוע, לעומת הפסקות החשמל בנות 8 שעות מדי יום קודם לכן. במרכז הרצועה יהיו הפסקות חשמל פעמיים בשבוע, גם הן למשך 8 שעות בכל פעם. לא מתוכננות

הפסקות חשמל ברפיח ובחאן יונס. אין זה כולל הפסקות חשמל בלתי מתוכננות הנובעות מנזק לרשת המקומית או מעומס רב מדי.

המשך הקשיים בגישה של ציוותי אירגונים לא ממשלתיים לרצועה
במהלך השבוע האחרון נמשכו קשיי הגישה של ציוותי אירגונים לא ממשלתיים לרצועת עזה של דרך מעבר ארז. בפגישה של תת קבוצה מטעם התאגדות סוכנויות הפיתוח הבינלאומיות לנושא עזה, דיווחו 75% מהארגונים שנכחו כי הם נתקלים בקשיי כניסה שלך עובדיהם לרצועת עזה. הליך הכניסה אינו עקבי ואינו צפוי, מה שמקשה על מתן מענה למשבר ההומניטרי. אחדים מהארגונים חיכו 25 יום לקבלת תשובה (ממועד הגשת הבקשה). הרשויות הישראליות אמרו כי כל הבקשות שהוגשו יטופלו תוך חמישה ימים. נמסר כי העיכוב נובע מריבוי הבקשות לכניסה לרצועה.

סיוע של אונר"א הוחרם על ידי אנשי משטרה עזתיים
ב-3 בפברואר דיווחה סוכנות אונר"א כי יותר מ-3,500 שמיכות ו-406 חבילות מזון הוחרמו ממחסן החלוקה במחנה אל-שאטי על ידי אנשי משטרה, זאת לאחר שמוקדם יותר סרבו אנשי אונר"א למסור את הציוד למשרד הרווחה של עזה. כתוצאה מכך פרצו אנשי המשטרה למחסן ותפסו בכוח את מצרכי הסיוע שיועדו ל-500 משפחות נזקקות באזור.

אונר"א גינתה את החרמת הציוד ודרשה את השבתו המיידית. אונר"א הדגישה כי היא מנהלת מערך פיקוח צמוד של חלוקת הסיוע ומוודאת כי הוא מגיע רק אלה שהוא מיועד להם. פקידים של אונר"א מפקחים בשטח על חלוקת הסיוע ונוקטים בכל הצעדים הנדרשים כדי שלא יוסט ממסלולו.

ביקור הנציגה המיוחדת לנושא ילדים וסכסוכים מזויינים
הגב' ראדיקה קומאראסוואמי, נציגה מיוחדת של מזכ"ל האו"ם לנושא ילדים וסכסוכים מזויינים, הגיעה ב-2 בפברואר לביקור ברצועת עזה ודרום ישראל, כדי להעריך מקרוב את השפעת הלוחמה על ילדים. הנציגה המיוחדת תיצור קשר עם הגורמים הנוגעים בדבר, כדי להבטיח הגנה לילדים ושצורכיהם הנובעים מן הלחימה יטופלו כראוי. הביקור מגובה במנדט שניתן על ידי העצרת הכללית של האו"ם לקול מוסרי עצמאי הקורה להגנה על ילדים במצבי לחימה.

המעברים
בין ה-25 בינואר ל-1 בפברואר נכנסו לרצועת עזה דרך מעבר כרם שלום 479 מטענים, כולל 317 המיועדים לסוכנויות הסיוע. זהו צמצום של למעלה מ-205 מטענים בהשוואה לשבוע שעבר. הרשויות הישראליות הבטיחו לקהילת הארגונים ההומניטריים כי מעבר כרם שלום ישוף ויאפשר מעבר של 150 משאיות ביום. אולם מספר המשאיות שנכנסו, בין ה-26 בינואר ל-1 בפברואר, לא עלה על 120 משאיות ביום. כעת מותרת הכנסתם של מספר מוגבל מאוד של פריטים. בנוסף, נכנסו לרצועת עזה דרך שרול המסוע בקרני, 335 מטענים של תבואה למאכל אדם ומזון לבעלי חיים, לעומת 327 מטענים בשבוע הקודם.

בין ה-25 ל-31 בינואר הועברו לרצועת עזה, דרך נחל עוז, 1,155,000 ליטרים של דלק תעשייתי להפעלת תחנת הכוח ו-267 טונות של גז. כמות נוספת של 264,000 ליטרים של דלק תעשייתי ו-95 טונות של גז הועברה ב-1 בפברואר.

בריאות
רוב שירותי הבריאות ברצועת עזה חזרו לפעילות שוטפת. חודשו גם הליכי הפניית חולים כרוניים הזקוקים לטיפול מיוחד אל מחוץ לרצועה, אם כי בהיקף נמוך מזה שנהג לפני המשבר. על פי הערכה ראשונית של צרכים בתחום הבריאות, אותה פרסם ארגון הבריאות העולמי ב-29 בינואר, קיים חשש לסיכונים בתחומים הבאים: סיבוכים ותמותת-יתר בחולים במחלות כרוניות - כתוצאה מן העיכוב בטיפול במשך תקופת הלחימה; התפרצות שלשולים בעקבות מחלות הנגרמות על ידי מזון ומי שתייה - כתוצאה מהעדר נגישות למים נקיים ומצב התברואה והפיקוח הלקוי בתחום בריאות הציבור. בעיות

נפשיות ארוכות טווח – כתוצאה מהלחימה ותחושת העדר הביטחון וההגנה. אי נגישות לשירותי רפואה מקצועית (שניונית) ממשיכה לעורר דאגה.

הערכה: כמחצית מ 5,300 פצועי המלחמה עלולים לסבול ממומים למשך כל ימי חייהם.

ארגונים וסוכנויות העוסקים במוגבלויות ובשיקום מעריכים כי כמחצית מ- 5,300 הנפגעים שניפצעו בעת המבצע הצבאי הישראלי, יסבלו ממומים למשך כל חייהם, בין היתר בשל העדר התערבות שיקומית מוקדמת. הארגונים מדגישים את חשיבות ההתערבות השיקומית המוקדמת במקרים של פציעה, ואת הצורך בחיזוקם של שירותי השיקום המקומיים על מנת שיהיה אפשר לתת מענה הולם לצרכים. במקביל, יש לאפשר העברה ללא דיחוי פצועים, הזקוקים לשיקום מקצועי מידי מומחים, לאחד משלושה מרכזי השיקום בגדה המערבית, המוכנים לקבלם. זהו צורך חיוני, בעיקר לאור העובדה כי בית החולים אל-וואפא, הספק העיקרי של טיפולי שיקום ברצועת עזה, ניזוק קשה ועדיין אינו מתפקד בהיקף הרגיל.

מים וסניטציה

במהלך השבוע דיווח אירגון הצלב האדום הבינלאומי (ה-ICRC) כי לפי דיווחי רשות המים בעזה (CMWU), ל-300,000 בני אדם ברצועת עזה עדיין אין מים זורמים. ממצאים ראשוניים של הערכת מצוקת המים במשקי בית, שנערכה על ידי הקבוצה ההידרולוגית הפלסטינית, העלו כי כ-5,700 דודי מים נהרסו כליל, וכ-2,900 ניזוקו, במהלך שלושה השבועות של הלחימה. בשני אזורים – אל עטאטרה ועזבת עבד רבו – נהרסה 50% מרשת המים, ובאזורים אחרים הנזק לרשת המים מגיע ל-30%-35%.

נדרש סיוע מידי לבנות מחדש ולשקם את תשתית המים. רשות המים בעזה מעריכה כי עלות תיקון רשת המים והביוב ומתקנים נלווים תגיע לסך של 6 מיליון דולר. רשות המים בעזה לא תוכל להשלים את התיקונים ללא הכנסת חלקי חילוף נחוצים לרצועת עזה. הצלב האדום הגיש בקשה לרשויות הישראליות למתן אישור לכניסת 36 משאיות טעונות ציוד לביצוע תיקונים. רק ל-13 משאיות הותרה הכניסה, ולא התירו הכנסת צינורות PVC.

לקריאת הדוח השבועי בשפה האנגלית פנו לאתר OCHA:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_protection_of_civilians_weekly_2009_02_03_english.pdf